

Eurajoen kunta
kirjaamo@eurajoki.fi

Viite Lausuntopyyntö 180/10.2.03/2025

Aihe Eurajoki, Teknologianpuiston asemakaava, OAS ja luonnos

Eurajoen kunta on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Eurajoen Teknologiapuiston asemakaavasta. Suunnittelualue sijaitsee Eurajoen keskustan lounaispuolella valtatie 8:n varrella Eurajoen eteläisen eritasoliittymän tuntumassa. Kaava-alueen koko on noin 118 hehtaaria.

Tavoitteena on asemakaavoittaa valtatie 8:n varrella teknologiapuisto, jonne voidaan sijoittaa paljon tilaa vaativaa ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuuden toimintaa. Lisäksi nykyinen valtatie 8:n alue osoitetaan liikennealueeksi vastaamaan nykyistä käyttöä ja tarvetta.

Suunnittelualueella on suurelta osin voimassa oikeusvaikutteinen Eurajoen keskustan osayleiskaava (2014), jossa suunnittelualue on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Osayleiskaavassa suunnittelualueen pohjoisreuna rajautuu aluemerkinä osoitettuun maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön (kh). Merkintään liittyy kaavamääräys: *Alueen kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteet tulee säilyttää. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.*

Lisäksi suunnittelualueen pohjoisesta rajaava Linnamaantie on osoitettu historialliseksi tielinjaukseksi (ht), johon liittyy kaavamääräys: *Historiallinen tielinjaus. Tiehen ja sen linjaukseen kohdistuvista toimenpiteistä on kuultava museoviranomaista.*

Osayleiskaavaa varten laadittiin vuonna 2012 maisemaselvitys (Airix Ympäristö). Selvityksessä osa suunnittelualueesta on osoitettu alueeksi, jolla on maisema- ja suojeluarvoja ja jossa rakentaminen vaatii huolellista suunnittelua.

Suunnittelualue rajautuu ja osittain sijoittuu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) osoitettuun maisemallisesti tärkeään alueeseen *Vuojoki-Linnamaan kulttuurimaisema*. Alueeseen liittyy suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä*. Suunnittelualue rajautuu Linnamaantiehen, jonka linjaus noudattaa historiallisen pohjanlahden rantatien linjausta ja on osoitettu vuoden 2023 maakunnallisessa päivitysinventoinnissa maakunnallisesti merkittäväksi.

Satakunnan Museon kannanotto

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Satakunnan Museo näkee, että hanke poikkeaa sekä maakuntakaavasta että voimassa olevasta osayleiskaavasta sekä näiden tavoitteista. Poikkeamista on syytä perustella kattavasti kaavaselostuksessa. Kaavaselostusta tulee täydentää myös kulttuuriympäristöä ja maisemaa koskevien lähtötietojen ja kuvausten osalta. Kaavaselostuksessa tulee huomioida myös parhaillaan käynnissä olevaa Satakunnan maakuntakaava 2050:ä varten laadittu Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi (Niina Uusi-Seppä/Ramboll 2023) sekä sen keskeiset tulokset, jotka ovat katsottavissa mm. Satakunnan Museon ylläpitämästä Y-Pakki-sovelluksesta (https://www.y-pakki.fi/asp/ypakki_default.aspx). Alueella on toteutettu rakennusinventointi osayleiskaavan lähtötiedoiksi (Jyrki Yrjölä, 2009). Vuonna 2009 valmistunut inventointi ei ole katsottavissa ajantasaiseksi, mutta Satakunnan Museo näkee, että hankkeella ei ole suoraa vaikutusta rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Alueella on toteutettu maisemaselvitys vuonna 2012, joka on toimitettu kaava-aineiston liitteenä. Selvityksessä huomattava osa suunnittelualueesta on osoitettu alueeksi, jossa on maisema- ja suojeluarvoja. Lisäksi Linnamaantien varren on katsottu muodostavan selkeän maisema-alueen rajan. Selvitys on laadittu jo 13 vuotta sitten ja ympäristössä on tapahtunut tämän jälkeen merkittäviä muutoksia esimerkiksi liikennejärjestelyjen osalta. Satakunnan Museon näkemyksen mukaan kaava-alueelle sekä sen vaikutusalueelle tulisi laatia ajantasainen ja kattava maisema-analyysi, jossa on kiinnitettävä huomiota keskeisiin näkymäsuuntiin

etenkin maisema-alueeseen nähden. Teollisuus- ja varastoalueella rakentaminen tulee olemaan lähtökohtaisesti kookasta. Museo pitää lähtökohtaisesti hyvänä, että suunnittelualueen pohjoislaidalle Linnamaantien varteen on osoitettu suojaviheralue. Aluetta koskevaan määräystä tulisi kuitenkin täydentää esimerkiksi säilytettävän puuston osalta. Suoja-alueen riittävyys arvokkaaseen tielinjaukseen sekä maisema-alueeseen nähden voidaan kuitenkin arvioida kunnolla vasta maisema-analyysin valmistuttua.

Kaavan vaikutuksia suhteessa maakuntakaavassa sekä osayleiskaavassa osoitettuihin kulttuuriympäristöjen ja maiseman arvoalueisiin tulee arvioida myös selostuksessa kattavasti.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaavaselostuksessa mainitaan lyhyesti, että suunnittelualueella ei ole tiedossa olevia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita. Selostuksen liitteenä on Eurajoen keskustan osayleiskaavaa varten laadittu arkeologinen inventointi vuodelta 2009. Yli 15 vuotta vanha inventointi on kuitenkin jo vanhentunut, eikä enää vastaa kaavatyön pohjaksi vaadittavaa selvitystä. Vaikka suunnittelualue ei ole kovin laaja, se on topografialtaan soveltuva erityisesti varhaismetallikautisten ja toisaalta myös historialliselle ajoittuvien muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamien kiinteiden muinaisjäännösten esiintymiselle. Kaava-alueella onkin toteutettava arkeologinen inventointi, jossa selvitetään mahdolliset muinaisjäännökset.

Luettelo arkeologisia selvityksiä Suomessa tarjoavista toimijoista on löydettävissä Museoviraston verkkosivuilta osoitteesta <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Johanna Rinne
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä